

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 13ης Ιουλίου 2000*

Στην υπόθεση C-412/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του *cour d'appel de Versailles* (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Group Josi Reinsurance Company SA

και

Universal General Insurance Company (UGIC),

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του τίτλου II της προαναφερθείσας Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen (εισηγητή), J.-P. Puissochet, G. Hirsch και την F. Macken, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Fennelly

γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Group Josi Reinsurance Company SA, εκπροσωπούμενη από τον C. Bouckaert, δικηγόρο Παρισίων,

- η Universal General Insurance Company (UGIC), εκπροσωπούμενη από τον B. Mettetal, δικηγόρο Παρισίων,

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και R. Loosli-Surrans, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την R. Magrill, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενη από τον D. Lloyd Jones, barrister,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J. L. Iglesias Buhigues, νομικό σύμβουλο, και A. X. Lewis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 10ης Φεβρουαρίου 2000,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Μαρτίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 1998, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Νοεμβρίου 1998, το *cour d'appel de Versailles* υπέβαλε, βάσει του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του τίτλου II της Συμβάσεως αυτής (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του

Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση).

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκλυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Universal General Insurance Company (στο εξής: UGIC), υπό εκκαθάριση, ασφαλιστικής εταιρείας καναδικού δικαίου με έδρα το Βανκούβερ (Καναδάς), και της Group Josi Reinsurance Company SA (στο εξής: Group Josi), αντασφαλιστικής εταιρείας βελγικού δικαίου με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), με αντικείμενο ένα χρηματικό ποσό που η UGIC ζητεί από την Group Josi λόγω του ότι η δεύτερη είναι μέρος συμβάσεως αντασφάλισης.

Η Σύμβαση

- 3 Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση περιλαμβάνονται στον τίτλο II της Συμβάσεως αυτής, ο οποίος αποτελείται από τα άρθρα 2 έως 24.
- 4 Εν προκειμένω, το άρθρο 2 της Συμβάσεως, το οποίο ανήκει στο επιγραφόμενο «Γενικές διατάξεις» τμήμα 1 του τίτλου II, ορίζει:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας συμβάσεως, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

Τα πρόσωπα που δεν έχουν την ιθαγένεια του κράτους στο οποίο κατοικούν υπάγονται, στο κράτος αυτό, στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που εφαρμόζονται στους ημεδαπούς.»

- 5 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως, το οποίο περιλαμβάνεται στο ίδιο τμήμα, ορίζει:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου συμβαλλόμενου κράτους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 6 του παρόντος τίτλου.»

- 6 Το άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως απαγορεύει στον ενάγοντα να επικαλεστεί τους ισχύοντες στα συμβαλλόμενα κράτη υπέρμετρους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που στηρίζονται ιδίως στην ιθαγένεια των διαδίκων και στην κατοικία ή διαμονή του ενάγοντος.

- 7 Το άρθρο 4, το οποίο και αυτό ανήκει στο τμήμα 1 του τίτλου II της Συμβάσεως, ορίζει:

«Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, η διεθνής δικαιοδοσία σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος ρυθμίζεται από το δίκαιο του κράτους αυτού, με την επιφύλαξη του άρθρου 16.

Κατά του εναγομένου αυτού, κάθε πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, μπορεί να επικαλεστεί στο κράτος αυτό, όπως και οι ημεδαποί, τους εκεί ισχύοντες κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας, και ιδίως εκείνους που προβλέπονται στο άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο.»

8 Στα τμήματα 2 έως 6 του τίτλου II, η Σύμβαση θέτει κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας ή αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας.

9 Έτσι, κατά το άρθρο 5, το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας» τμήμα 2 του τίτλου II της Συμβάσεως:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος:

1) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή (...)

2) ως προς υποχρεώσεις διατροφής, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου ο δικαιούχος της διατροφής έχει την κατοικία ή συνήθη διαμονή του (...)

(...).»

10 Τα άρθρα 7 έως 12α αποτελούν το επιγραφόμενο «Διεθνής δικαιοδοσία σε υποθέσεις ασφαλίσεων» τμήμα 3 του τίτλου II της Συμβάσεως.

11 Το άρθρο 7 της Συμβάσεως ορίζει:

«Σε υποθέσεις ασφαλίσεων η διεθνής δικαιοδοσία ρυθμίζεται από το παρόν τμήμα (...).»

12 Το άρθρο 8 της Συμβάσεως ορίζει:

«Ο ασφαλιστής που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί:

1) ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους όπου έχει την κατοικία του

ή

2) σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή έχει την κατοικία του

ή

- 3) αν πρόκειται για συνασφαλιστή, ενώπιον του δικαστηρίου του συμβαλλόμενου κράτους, στο οποίο έχει εναχθεί ο κύριος ασφαλιστής.

Όταν ο ασφαλιστής δεν έχει κατοικία στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, αλλά διαθέτει υποκατάστημα, πρακτορείο ή οποιαδήποτε άλλη εγκατάσταση σε συμβαλλόμενο κράτος, θεωρείται, για διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευσή τους, ότι έχει την κατοικία του στο έδαφος του κράτους αυτού.»

- 13 Το τμήμα 4 του τίτλου II της Συμβάσεως περιέχει τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας σε συμβάσεις καταναλωτών.

- 14 Το περιεχόμενο στο τμήμα αυτό άρθρο 14, πρώτο εδάφιο, ορίζει:

«Η αγωγή καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλόμενου μπορεί να ασκηθεί είτε ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος είτε ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.»

- 15 Το άρθρο 16, το οποίο αποτελεί το τμήμα 5 του τίτλου II της Συμβάσεως, θέτει ορισμένους κανόνες αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας και διευκρινίζει ότι οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται «χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία».

- 16 Κατά το άρθρο 17, πρώτο εδάφιο, το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας» τμήμα 6 του τίτλου II της Συμβάσεως:

«Αν τα μέρη, από τα οποία ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια συμβαλλόμενου κράτους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. (...)»

- 17 Το άρθρο 18, το οποίο και αυτό ανήκει στο τμήμα 6, ορίζει:

«Πέραν των περιπτώσεων όπου η διεθνής δικαιοδοσία απορρέει από άλλες διατάξεις της παρούσας συμβάσεως, το δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους ενώπιον του οποίου ο εναγόμενος παρίσταται αποκτά διεθνή δικαιοδοσία. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται αν η παράσταση έχει ως σκοπό την αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας, ή αν υπάρχει άλλο δικαστήριο με αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 16.»

Η υπόθεση της κύριας δίκης

- 18 Από τη δικογραφία της κύριας δίκης προκύπτει ότι η UGIC είχε αναθέσει στον ασφαλειομεσίτη της, την εγκατεστημένη στη Γαλλία εταιρία γαλλικού δικαίου Europera, να φροντίσει να συναφθεί σύμβαση αντασφάλισεως, με ισχύ από την 1η Απριλίου 1990, σχετικά με ένα χαρτοφυλάκιο ασφαλίσεως κατοικιών κατά πολλών κινδύνων που εντοπίζονται στον Καναδά.
- 19 Με τηλεομοιοτυπία της 27ης Μαρτίου 1990, η Europera πρότεινε στην Group Josi να μετάρχει στη σύμβαση αυτή αντασφάλισεως διευκρινίζοντας ότι «οι κύριοι αντασφαλιστές είναι η Union Ruck με 24 % και η Agrippina Ruck με 20 %».

- 20 Με τηλεομοιοτυπία της 6ης Απριλίου 1990, η Group Josi συμφώνησε να μετάσχει μέχρι το 7,5 %.
- 21 Στις 28 Μαρτίου 1990, η Union Ruck γνωστοποίησε στην Euromera ότι δεν προτίθεται να παρατείνει τη συμμετοχή της πέραν της 31ης Μαΐου 1990, η δε Agrippina Ruck πληροφόρησε τον ίδιο ασφαλειομεσίτη, με επιστολή της 30ής Μαρτίου 1990, ότι θα μειώσει τη συμμετοχή της σε 10 % από την 1η Ιουνίου 1990. Οι αποσύρσεις αυτές αιτιολογήθηκαν με το ότι οι μητρικοί οίκοι των ήδη εγκατεστημένων στο αμερικανικό έδαφος ασφαλιστικών αυτών επιχειρήσεων επέβαλαν αλλαγές οικονομικής πολιτικής.
- 22 Στις 25 Φεβρουαρίου 1991 η Euromera απέστειλε στην Group Josi απόσπασμα λογαριασμού στο οποίο εμφανιζόταν χρεωστικό υπόλοιπο και ακολούθως τελική εκκαθάριση από την οποία προέκυπτε ότι η Group Josi οφείλει, λόγω της συμμετοχής της στην αντασφάλιση, ποσό 54 679,34 δολλαρίων Καναδά.
- 23 Με επιστολή της 5ης Μαρτίου 1991, η Group Josi αρνήθηκε να καταβάλει το ποσό αυτό, στην ουσία για τον λόγο ότι η προσχώρησή της στη σύμβαση αντασφάλισης οφειλόταν στην παροχή πληροφοριών που στη συνέχεια αποδείχθηκαν ψευδείς.
- 24 Υπό τις συνθήκες αυτές, η UGIC άσκησε στις 6 Ιουλίου 1994 αγωγή κατά της Group Josi ενώπιον του tribunal de commerce de Nanterre (Γαλλία).
- 25 Η Group Josi προέβαλε ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας υποστηρίζοντας ότι διεθνή δικαιοδοσία έχει το Tribunal de commerce de Bruxelles στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της και επικαλέστηκε, αφενός, τη Σύμβαση και, αφετέρου, στην περίπτωση που κρινόταν ότι το κοινό δίκαιο έχει εφαρμογή, το άρθρο 1247 του γαλλικού αστικού κώδικα.

- 26 Με απόφαση της 27ης Ιουλίου 1995, το tribunal de commerce de Nanterre έκρινε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία με το σκεπτικό ότι η UGIC είναι εταιρία καναδικού δικαίου χωρίς εγκατάσταση στην Κοινότητα και ότι η προβληθείσα βάση της Συμβάσεως ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας δεν μπορεί να ευδοκιμήσει κατά της UGIC. Επί της ουσίας, υποχρέωσε την Group Josi να καταβάλει νομιμοτόκως από τις 6 Ιουλίου 1994, το ποσό που ζήτησε η UGIC.
- 27 Κατόπιν αυτών, η Group Josi άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του cour d'appel de Versailles.
- 28 Προς στήριξη της εφέσεώς της, ισχυρίστηκε ότι η Σύμβαση έχει εφαρμογή σε κάθε διαφορά στην οποία πληρούται ένα κριτήριο συνδέσεως με τη Σύμβαση. Πάντως, η Σύμβαση πρέπει να εφαρμοστεί εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, το κύριο κριτήριο συνδέσεως είναι το περιεχόμενο στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως, δηλαδή η κατοικία του εναγόμενου. Εφόσον εδρεύει στις Βρυξέλλες και δεν διαθέτει δευτερεύουσα εγκατάσταση στη Γαλλία, η Group Josi μπορεί, κατά τη διάταξη αυτή, να εναχθεί μόνον ενώπιον βελγικού δικαστηρίου. Επί πλέον, επικαλέστηκε το άρθρο 5, σημείο 1, της Συμβάσεως, υποστηρίζοντας συναφώς ότι, εφόσον πρόκειται για καταβολή οφειλής από σύμβαση και εφόσον δεν έχει συνομολογηθεί αντίθετος όρος στη σύμβαση αντασφάλισσεως, η υποχρέωση που αποτελεί τη βάση της αγωγής θα πρέπει να εκτελεστεί στην κατοικία του οφειλέτη στις Βρυξέλλες.
- 29 Αντίθετως, η UGIC ισχυρίστηκε ότι οι περιεχόμενοι στη Σύμβαση κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας μπορούν να εφαρμοστούν μόνον αν και ο ενάγων έχει την κατοικία του σε συμβαλλόμενο κράτος. Δεδομένου ότι η UGIC είναι εταιρία καναδικού δικαίου που δεν διαθέτει δευτερεύουσα εγκατάσταση σε συμβαλλόμενο κράτος, η Σύμβαση δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.
- 30 Το cour d'appel σημείωσε, αφενός, ότι, ναι μεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι μια διαφορά είναι αρκούντως «κοινοτικοποιημένη» για να δικαιολογηθεί η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων συμβαλλόμενου κράτους όταν, όπως εν προκειμένω, ο εναγόμενος κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος, πλην όμως είναι διαφορετικό το ζήτημα στον ενάγοντα που κατοικεί σε μη συμβαλλόμενο κράτος μπορούν να

αντιταχθούν οι συγκεκριμένοι κανόνες της Συμβάσεως, πράγμα που οπωσδήποτε θα καταλήξει στην επέκταση του κοινοτικού δικαίου σε τρίτες χώρες.

- 31 Αφετέρου, το *cour d'appel de Versailles* διαπίστωσε ότι το άρθρο 7 της Συμβάσεως αφορά μόνον «υποθέσεις ασφαλίσεων» χωρίς άλλη διευκρίνιση, οπότε τίθεται το ζήτημα αν η αντασφάλιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του αυτοτελούς συστήματος διεθνούς δικαιοδοσίας που καθιερώνουν τα άρθρα 7 έως 12α της Συμβάσεως. Εν προκειμένω, είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι τα άρθρα αυτά έχουν ως αντικείμενο την προστασία του ασφαλισμένου ως του αδύναμου μέρους συμβάσεως ασφαλίσεως και ότι το χαρακτηριστικό αυτό δεν υφίσταται στην αντασφάλιση, αλλά από την άλλη πλευρά το γράμμα της Συμβάσεως δεν προβλέπει στο σημείο αυτό κανένα αποκλεισμό.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

- 32 Εκτιμώντας ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η λύση της διαφοράς καθιστά αναγκαία την ερμηνεία της Συμβάσεως, το *cour d'appel de Versailles* αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα δύο ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η Σύμβαση των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις εφαρμογή όχι μόνο στις “ενδοκοινοτικές” διαφορές αλλά και στις “κοινοτικοποιημένες” διαφορές; Ειδικότερα, μπορεί ο εναγόμενος, που είναι εγκατεστημένος σε συμβαλλόμενο κράτος, να αντιτάξει στον ενάγοντα, που κατοικεί στον Καναδά, τους περιεχόμενους στη Σύμβαση αυτή κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας;

- 2) Μπορούν οι περιεχόμενοι στα άρθρα 7 επ. της Συμβάσεως των Βρυξελλών κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις ασφάλισων, να τύχουν εφαρμογής σε υποθέσεις αντασφαλίσεως;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 33 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν οι περιεχόμενοι στη Σύμβαση κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας έχουν εφαρμογή μόνον όταν ο εναγόμενος έχει την κατοικία ή έδρα του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, ακόμη και αν ο ενάγων κατοικεί σε τρίτη χώρα.
- 34 Για την απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει εξ αρχής να υπογραμμιστεί ότι το σύστημα διεθνούς δικαιοδοσίας που καθιερώνεται από τον τίτλο II της Συμβάσεως στηρίζεται στον βασικό κανόνα, που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως, κατά τον οποίο τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια των διαδίκων.
- 35 Ο χαρακτηρισμός γενικής αρχής που έχει ο πιο πάνω κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας, κανόνας που αποτελεί έκφραση του ρητού *actor sequitur forum rei*, εξηγείται από το γεγονός ότι ο κανόνας αυτός καθιστά δυνατό, στον εναγόμενο να αμυνθεί, κατ' αρχήν, ευκολότερα [βλ., με το αυτό περιεχόμενο, την απόφαση της 17ης Ιουνίου 1992, C-26/91, Handte, Συλλογή 1992, σ. I-3967, σκέψη 14· βλ. επίσης την έκθεση Jenard σχετικά με τη Σύμβαση των Βρυξελλών (EE C 298, σ. 29 και συγκεκριμένα σ. 46)].
- 36 Μόνο κατά παρέκκλιση από τη θεμελιώδη αυτή αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου ο εναγόμενος έχει

την κατοικία ή έδρα του η Σύμβαση προβλέπει, στο άρθρο της 3, πρώτο εδάφιο, περιπτώσεις, που απαριθμούνται περιοριστικώς στα τμήματα 2 έως 6 του τίτλου II, στις οποίες ο εναγόμενος που κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος σε συμβαλλόμενο κράτος μπορεί, όταν η κατάσταση εμπίπτει σε κανόνα περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, ή πρέπει, όταν η κατάσταση εμπίπτει σε κανόνα αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας ή όταν πρόκειται για παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας, να μην εναχθεί ενώπιον δικαστηρίου του κράτους της κατοικίας του και να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίου άλλου συμβαλλόμενου κράτους.

37 Στο πλαίσιο αυτό, τα τμήματα 2 έως 6 του τίτλου II της Συμβάσεως περιέχουν ορισμένες ειδικές διατάξεις οι οποίες, για τον καθορισμό του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία, αποκλίνουν από το γενικό κριτήριο της κατοικίας του εναγόμενου με το να αναγνωρίζουν κατ' εξαίρεση κάποια επιρροή στην κατοικία του ενάγοντος.

38 Έτσι, πρώτον, για να διευκολύνει την αγωγή που ασκείται από τον δικαιούχο διατροφής, το άρθρο 5, σημείο 2, της Συμβάσεως παρέχει σε αυτόν τη δυνατότητα να ασκήσει την αγωγή σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος από εκείνο της κατοικίας του εναγόμενου ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας ή συνήθους διαμονής του ενάγοντος.

39 Ομοίως, για την προστασία τού κατά τεκμήριο ασθενέστερου μέρους της συμβάσεως, τα άρθρα 8, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, και 14, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως ορίζουν αντιστοίχως ότι ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή και ο καταναλωτής έχουν δικαίωμα να ασκήσουν αγωγή κατά του αντισυμβαλλομένου τους ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικούν.

40 Ναι μεν οι εν λόγω κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας αποδίδουν κατ' εξαίρεση σημασία στο αν η κατοικία του ενάγοντος βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος, πλην όμως οι κανόνες αυτοί δεν αποτελούν παρά μια πρόσθετη δυνατότητα

επιλογής του ενάγοντος, παραπλεύρως της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους όπου κατοικεί ο εναγόμενος, η οποία είναι ο κανόνας που αποτελεί το βάθος της Συμβάσεως.

- 41 Δεύτερον, το άρθρο 17 της Συμβάσεως προβλέπει την αποκλειστική δικαιοδοσία τού ή των δικαστηρίων συμβαλλόμενου κράτους που έχουν επιλεγεί από τους διαδίκους, αρκεί ο ένας από αυτούς να κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος.
- 42 Η προϋπόθεση αυτή δεν αφορά οπωσδήποτε την κατοικία του εναγόμενου, οπότε το πού βρίσκεται η κατοικία του ενάγοντος ενδέχεται να είναι καθοριστικής σημασίας. Όμως, από τη διάταξη αυτή προκύπτει επίσης ότι ο κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχεται σ' αυτήν έχει εφαρμογή όταν ο εναγόμενος κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος ακόμη και αν ο ενάγων έχει την κατοικία του σε τρίτη χώρα (βλ., με το αυτό πνεύμα, την προαναφερθείσα έκθεση Jenard, σ. 66).
- 43 Αντιθέτως, οι άλλες διατάξεις που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 6 του τίτλου II της Συμβάσεως δεν αποδίδουν καμία σημασία στην κατοικία του ενάγοντος.
- 44 Βέβαια, κατά το άρθρο 18 της Συμβάσεως, η εκούσια παράσταση του εναγόμενου στηρίζει τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου συμβαλλόμενου κράτους ενώπιον του οποίου ο ενάγων άσκησε την αγωγή του, χωρίς να έχει σημασία ο τόπος κατοικίας του εναγόμενου.
- 45 Όμως, εφόσον το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκήθηκε η αγωγή πρέπει να είναι δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους, ούτε η διάταξη αυτή απαιτεί ότι ο ενάγων πρέπει να έχει την κατοικία του στο έδαφος τέτοιου κράτους.
- 46 Το ίδιο συμπέρασμα μπορεί να συναχθεί από το άρθρο 16 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι οι κανόνες αποκλειστικής δικαιοδοσίας που θέτει εφαρμόζονται χωρίς να

λαμβάνεται υπόψη η κατοικία των διαδίκων. Συγκεκριμένα, η ratio των εν λόγω κανόνων αποκλειστικής δικαιοδοσίας είναι η ύπαρξη ιδιαίτερα στενού συνδέσμου μεταξύ της διαφοράς και συμβαλλόμενου κράτους, ανεξάρτητα από την κατοικία τόσο του ενάγοντος όσο και του εναγόμενου (ειδικότερα όσον αφορά, στον τομέα της μισθώσεως ακινήτων, την αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους όπου βρίσκεται το ακίνητο, βλ., ιδίως, την απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2000, C-8/98, Dansommer, Συλλογή 2000, σ. I-393, σκέψη 27).

47. Εν όψει των ανωτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μόνο σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις ο τίτλος II της Συμβάσεως αποδίδει καθοριστική σημασία, για την αναγνώριση διεθνούς δικαιοδοσίας, στο αν η κατοικία του ενάγοντος βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος. Συγκεκριμένα, τούτο συμβαίνει μόνον όταν ο ενάγων χρησιμοποιεί την ευχέρεια που του παρέχουν τα άρθρα 5, σημείο 2, 8, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, και 14, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως καθώς και όταν πρόκειται περί παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 17 της Συμβάσεως, μόνον στην περίπτωση που η κατοικία του εναγόμενου δεν βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος.
48. Πάντως, καμία από τις ειδικές αυτές περιπτώσεις δεν υφίσταται στην υπόθεση της κύριας δίκης.
49. Επί πλέον, κατά πάγια νομολογία, οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που εισάγουν παρέκκλιση από την κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως γενική αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος ο εναγόμενος δεν μπορούν να οδηγήσουν σε ερμηνεία που βαίνει πέραν των περιπτώσεων που ρητώς προβλέπει η Σύμβαση (βλ., ιδίως, την προαναφερθείσα απόφαση Handte, σκέψη 14, και τις αποφάσεις της 19ης Ιανουαρίου 1993, C-89/91, Shearson Lehman Hutton, Συλλογή 1993, σ. I-139, σκέψεις 15 και 16 της 3ης Ιουλίου 1997, C-269/95, Benincasa, Συλλογή 1997, σ. I-3767, σκέψη 13, και της 27ης Οκτωβρίου 1998, C-51/97, Réunion européenne κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-6511, σκέψη 16).

- 50 Πρέπει να προστεθεί ότι, όπως ήδη προκύπτει από το άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως, το οποίο απαγορεύει στον ενάγοντα να επικαλεστεί εις βάρος του εναγομένου που κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος εθνικούς κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που στηρίζονται ιδίως στην κατοικία ή διαμονή του ενάγοντος, η Σύμβαση διάκειται σαφώς εχθρικά στο να γίνει δεκτή η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων της κατοικίας του ενάγοντος (βλ. την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1990, C-220/88, *Dumez France και Tracoba*, Συλλογή 1990, σ. I-49, σκέψη 16, και την προαναφερθείσα απόφαση *Shearson Lehman Hutton*, σκέψη 17). Εξ αυτών προκύπτει ότι η Σύμβαση δεν πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται ρητώς, αναγνωρίζει τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων της κατοικίας του ενάγοντος και επομένως παρέχει στον ενάγοντα τη δυνατότητα, με την επιλογή της κατοικίας του, να καθορίζει το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία (βλ., με το αυτό περιεχόμενο, την προαναφερθείσα απόφαση *Dumez France και Tracoba*, σκέψη 19).
- 51 Βέβαια, το άρθρο 4 της Συμβάσεως προβλέπει παρέκκλιση από τον κανόνα του άρθρου 3, δεύτερο εδάφιο. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4 ορίζει ότι, στην περίπτωση που ο εναγόμενος δεν κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται σύμφωνα με το δίκαιο που ισχύει σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος, υπό τη μοναδική επιφύλαξη του άρθρου 16 της Συμβάσεως, το οποίο εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της κατοικίας, και ότι ο ενάγων που κατοικεί στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους έχει το δικαίωμα να επικαλεστεί στο κράτος αυτό κατά του πιο πάνω εναγομένου τους υπέρμετρους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που ισχύουν εκεί και των οποίων ενδεικτική απαρίθμηση περιλαμβάνεται στο άρθρο 3, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως.
- 52 Όμως, εφόσον ορίζει ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση δεν έχουν εφαρμογή όταν η κατοικία του εναγομένου δεν βρίσκεται στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, το άρθρο 4 της Συμβάσεως αποτελεί επιβεβαίωση της θεμελιώδους αρχής που διατυπώνεται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως.
- 53 Λαμβανομένων υπόψη όλων των πιο πάνω σκέψεων, πρέπει να συναχθεί ότι το σύστημα κανόνων αναγνωρίσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που έχει καθιερώσει η Σύμβαση συνήθως δεν στηρίζεται στο κριτήριο της κατοικίας ή έδρας του ενάγοντος.

- 54 Επί πλέον, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο των άρθρων 2, δεύτερο εδάφιο, και 4, δεύτερο εδάφιο, της Σύμβασης, το σύστημα αυτό δεν δέχεται ούτε το κριτήριο της ιθαγενείας των διαδίκων.
- 55 Αντιθέτως, η Σύμβαση καθιερώνει τη θεμελιώδη αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου ο εναγόμενος κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος.
- 56 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, μόνο κατ' εξαίρεση από τον βασικό αυτόν κανόνα η Σύμβαση περιέχει ορισμένες ειδικές διατάξεις οι οποίες, σε περιπτώσεις που είναι σαφώς οριοθετημένες, αναγνωρίζουν επιρροή στην κατοικία του ενάγοντος.
- 57 Επομένως, κατά κανόνα, το πού βρίσκεται η κατοικία του ενάγοντος δεν έχει σημασία για την εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση, καθόσον η εφαρμογή αυτή εξαρτάται κατ' αρχήν μόνον από το κριτήριο αν η κατοικία του εναγόμενου βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος.
- 58 Τα πράγματα είναι διαφορετικά μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που η Σύμβαση εξαρτά ρητώς την εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας από το αν η κατοικία του ενάγοντος βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος.
- 59 Κατά συνέπεια, η Σύμβαση κατ' αρχήν δεν εμποδίζει την εφαρμογή των περιεχόμενων σ' αυτήν κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας σε διαφορά μεταξύ ενάγοντος που κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος και εναγόμενου που κατοικεί σε τρίτη χώρα.

60 Επομένως, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 21 των προτάσεών του, το Δικαστήριο έχει ήδη ερμηνεύσει σε πλήρη συμφωνία με τη διαπίστωση αυτή τους περιεχόμενους στη Σύμβαση κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας σε περιπτώσεις που ο ενάγων είχε την κατοικία ή έδρα του σε τρίτη χώρα, όταν οι σχετικές διατάξεις της Συμβάσεως δεν προέβλεπαν εξαίρεση από τη γενική αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εναγόμενος (βλ. τις αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 1991, C-190/89, Rich, Συλλογή 1991, σ. I-3855, και της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-406/92, Taty, Συλλογή 1994, σ. I-5439).

61 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο τίτλος II της Συμβάσεως εφαρμόζεται καταρχήν όταν ο εναγόμενος έχει την κατοικία ή έδρα του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, ακόμη και αν ο ενάγων κατοικεί σε τρίτη χώρα. Τα πράγματα είναι διαφορετικά μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που διάταξη της Συμβάσεως ορίζει ρητώς ότι η εφαρμογή κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχεται σ' αυτήν εξαρτάται από το αν η κατοικία του ενάγοντος βρίσκεται στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

62 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι οι περιεχόμενοι στο τμήμα 3 του τίτλου II της Συμβάσεως κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις ασφαλίσεων εφαρμόζονται ρητώς σε συγκεκριμένα είδη συμβάσεων ασφαλίσεως, όπως η υποχρεωτική ασφάλιση, η ασφάλιση αστικής ευθύνης, η ασφάλιση ακινήτων ή η θαλάσσια και αεροπορική ασφάλιση. Επί πλέον, το άρθρο 8, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, της Συμβάσεως αναφέρεται ρητώς στη συνασφάλιση.

- 63 Αντιθέτως, καμία από τις διατάξεις του τμήματος αυτού δεν αφορά την αντασφάλιση.
- 64 Αφετέρου, κατά πάγια νομολογία, από την εξέταση των διατάξεων του τμήματος 3 του τίτλου II της Συμβάσεως, όπως φωτίζονται από τις προπαρασκευαστικές εργασίες, προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές, παρέχοντας στον ασφαλισμένο ευρύτερη δυνατότητα επιλογής διεθνούς δικαιοδοσίας από τη δυνατότητα που έχει ο ασφαλιστής και αποκλείοντας κάθε δυνατότητα συνομολογήσεως ρήτρης περί παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας υπέρ του ασφαλιστή, διαπνέονται από τη μέριμνα προστασίας του ασφαλισμένου, ο οποίος συχνότατα βρίσκεται αντιμέτωπος με προκαθορισμένη σύμβαση, της οποίας οι ρήτρες δεν είναι πλέον διαπραγματεύσιμες, και ο οποίος είναι από οικονομική άποψη το ασθενέστερο πρόσωπο (απόφαση της 14ης Ιουλίου 1983, 201/82, Gerling κ.λπ., Συλλογή 1983, σ. 2503, σκέψη 17).
- 65 Όμως, η λειτουργία προστασίας του μέρους της συμβάσεως που κατά τεκμήριο είναι οικονομικώς ασθενέστερο και νομικώς λιγότερο πεπειραμένο από τον αντισυμβαλλόμενο του, λειτουργία την οποία επιτελούν οι διατάξεις αυτές, συνεπάγεται ότι η εφαρμογή των προς τούτο τεθέντων στη Σύμβαση κανόνων περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας δεν εκτείνεται στα πρόσωπα για τα οποία δεν δικαιολογείται η προστασία αυτή (βλ., κατ' αναλογία, για τα άρθρα 13 επ. της Συμβάσεως τα οποία αφορούν τη διεθνή δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών, την προαναφερθείσα απόφαση Shearson Lehman Hutton, σκέψη 19).
- 66 Όμως, ουδεμία ιδιαίτερη προστασία δικαιολογείται όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ αντασφαλιζομένου και του αντασφαλιστή του. Συγκεκριμένα, τα δύο μέρη της συμβάσεως αντασφάλισεως είναι επαγγελματίες του ασφαλιστικού τομέα και για κανέναν από αυτούς δεν μπορεί να τεκμαρθεί ότι βρίσκεται σε κατάσταση αδυναμίας σε σχέση με τον αντισυμβαλλόμενο του.
- 67 Έτσι, συνάδει τόσο με το γράμμα όσο και με το πνεύμα και τον σκοπό των σχετικών διατάξεων να συναχθεί ότι οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή στις σχέσεις αντασφαλιστή-αντασφαλιζομένου στο πλαίσιο συμβάσεως αντασφάλισεως.

- 68 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το σύστημα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που καθιερώνει η Σύμβαση.
- 69 Έτσι, το τμήμα 3 του τίτλου II της Συμβάσεως περιέχει κανόνες οι οποίοι αναγνωρίζουν διεθνή δικαιοδοσία σε άλλα δικαστήρια εκτός εκείνων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εναγόμενος. Ειδικότερα, το άρθρο 8, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, της Συμβάσεως αναγνωρίζει τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου του τόπου όπου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή.
- 70 Όμως, όπως έχει ήδη υπομνηστεί στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, κατά πάγια νομολογία οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας οι οποίοι παρεκκλίνουν από την κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως γενική αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, δεν μπορούν να οδηγήσουν σε ερμηνεία που βαίνει πέραν των περιπτώσεων που αφορά η Σύμβαση.
- 71 Η ερμηνεία αυτή ισχύει κατά μείζονα λόγο για κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας όπως ο περιεχόμενος στο άρθρο 8, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, της Συμβάσεως, το οποίο παρέχει στον αντισυμβαλλόμενο του ασφαλιστή τη δυνατότητα να εναγάγει τον εναγόμενο ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο ενάγων.
- 72 Συγκεκριμένα, για τους λόγους που αναπτύσσονται διεξοδικότερα στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, οι συντάκτες της Συμβάσεως έχουν καταστήσει σαφές ότι διάκεινται δυσμενώς προς τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων της κατοικίας του ενάγοντος εκτός από τις περιπτώσεις που η Σύμβαση προβλέπει ρητώς.

- 73 Επομένως, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι το τμήμα 3 του τίτλου II της Συμβάσεως έχει εφαρμογή στις σχέσεις μεταξύ αντασφαλιζομένου και αντασφαλιστή στο πλαίσιο συμβάσεως αντασφάλισης.
- 74 Επί πλέον, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από την έκθεση Schlosser σχετικά με τη Σύμβαση προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στη Σύμβαση των Βρυξελλών (ΕΕ 1986, C 298, σ. 99 και συγκεκριμένα σ. 145), κατά την οποία «Η αντασφαλιστική σύμβαση δεν μπορεί να εξομοιωθεί με την ασφαλιστική σύμβαση. Κατά συνέπεια, τα άρθρα 7 έως 12 δεν είναι εφαρμοστέα στις συμβάσεις αντασφάλισης».
- 75 Εν τούτοις, πρέπει να διευκρινιστεί συναφώς ότι, όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή, ναι μεν οι κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις ασφάλισεων δεν αφορούν τις διαφορές μεταξύ αντασφαλιζομένου και αντασφαλιστή στο πλαίσιο συμβάσεως αντασφάλισης όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, πλην όμως οι κανόνες αυτοί έχουν πλήρη εφαρμογή όταν, βάσει της ρυθμίσεως συμβαλλόμενου κράτους, ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή, ο ασφαλισμένος ή ο δικαιούχος της συμβάσεως ασφάλισης έχουν τη δυνατότητα να απευθυνθούν άμεσα στον τυχόν αντασφαλιστή του ασφαλιστή για να επικαλεστούν κατ' αυτού τα δικαιώματά τους βάσει της εν λόγω συμβάσεως, π.χ. σε περίπτωση πτωχεύσεως του ασφαλιστή ή θέσεώς του υπό εκκαθάριση. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, ο ενάγων βρίσκεται σε κατάσταση αδυναμίας σε σχέση με τον επαγγελματία αντασφαλιστή, οπότε ο ενυπάρχων στα άρθρα 7 επ. της Συμβάσεως στόχος ιδιαίτερης προστασίας δικαιολογεί την εφαρμογή των ειδικών κανόνων που περιέχονται στα άρθρα αυτά.
- 76 Εν όψει όλων των ανωτέρω, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι περιεχόμενοι στα άρθρα 7 έως 12α της Συμβάσεως κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις ασφάλισεων δεν καλύπτουν τις διαφορές μεταξύ αντασφαλιστή και αντασφαλιζομένου στο πλαίσιο συμβάσεως αντασφάλισης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 77 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή, οι οποίες υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 1998 το cour d'appel de Versailles, αποφαινεται:

- 1) Ο τίτλος II της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας και με τη Σύμ-

βαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εφαρμόζεται κατ' αρχήν όταν ο εναγόμενος έχει την κατοικία ή έδρα του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, ακόμη και αν ο ενάγων κατοικεί σε τρίτη χώρα. Τα πράγματα είναι διαφορετικά μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που διάταξη της πιο πάνω Συμβάσεως ορίζει ρητώς ότι η εφαρμογή κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχεται σ' αυτήν εξαρτάται από το αν η κατοικία του ενάγοντος βρίσκεται στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους.

- 2) Οι περιεχόμενοι στα άρθρα 7 έως 12α της πιο πάνω Συμβάσεως κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις ασφάλισεων δεν καλύπτουν τις διαφορές μεταξύ αντασφαλιστή και αντασφαλιζομένου στο πλαίσιο συμβάσεως αντασφάλισεως.

Moitinho de Almeida

Schintgen

Puissochet

Hirsch

Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιουλίου 2000.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

R. Grass

J. C. Moitinho de Almeida